

Мікола
Трафiмчук

ТРЫВАННЕ

Мікола
Трафімчук

ТРЫВАННЕ

Вершы

МІНСК
«МАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА»
1990

ББК 84Бел 7
Т65

Микола Трофимчук дебютировал подборкой стихов «Траектория», вошедшей в коллективный сборник поэзии «Наследники».

В «Стойкости» – первой отдельной книге автора – присутствуют точные приметы нашего времени, содержательно представлена тема ответственности за всё живое на земле.

Некоторые произведения написаны в публицистической манере. В сборнике представлены также стихи о дружбе и любви.

4702120202 – 019
Т ————— 63 – 90
М 302)03) – 90

ISBN 5-340-00476-2

© Выдавецтва “Мастацкая
літаратура”, 1990

ДУША

Душа не ўмела гаварыць –
і пралілася далячынню...
І сталі чуйнымі вятры
і непахіснымі – вяршыні.

Пачулі птушак неба, лес,
захваляваліся народы...
І абудзілася: “Азь есмь!..”,
сябе ўсвядоміўшы, Прырода.

Вершы спеюць
на руінах лёсаў,
як і песні...
Толькі ў цішыні.
Чысціня тых песень –
ад нябёсаў.
А зямной так мала чысціні!..

Лёс птушыны
і ў зямных паэтаў.
Крылы ў іх –
ад болю і дабра.
Колькі песень
там, у небе, спета
пра зямное полымя кастра!..

Доўга тлеюць
папялішчы лёсаў,
покуль з прыску зёлка прарасце...
І сінее чысціня нябёсаў,
бо зямля ўся ў васільках
цвіце.

Аднойчы мусіш зразумець,
што напачатку, каб адбыцца,
патрэбна прамнем спалымнець
і... уваскрэснуць бліскавіцай.

Душой душу нябёс адчуць
і справу выканаць святую:
сярод крыштальнага дажджу
знайсці даждынку залатую.

Поэзия темна, в словах невыразима...

І. Бунін

Ёсць слоў святло —
тых,
што не маюць гуку...
Праз цемру
ты прыйдзі да гэтых слоў!
І заблішчыць знянацку,
без прынукі,
гаючае
для хворых душ
святло.

“Шануй свой дзень! –
казалі мне. –
Інакш бяследна ён міне...”
А я шпурляў, выкідваў дні
на тлумны сметнік мітусні.
“Спяшайся жыць!” –
быў мой дэвіз.
І я імчаўся
ўверх і ўніз,
ні затрымацца,
ні прыстаць,
ні падабрэць,
ні мудрым стаць...
А калі грывнуў
судны дзень –
глядзеў я сумна на людзей.
І запыталі землякі:
“Адкуль прыйшоў
і хто такі?
І з чым прыйшоў
на судны дзень,
і што пакінеш для людзей?..”
Пачаў прасіцца я ў адказ:

“Куды спяшацца?.. Дайце час!..”
“Ты меў свой час...” –
сказалі мне.
Хіба я мог сказаць ім “не”?
Мне столькі часу даў сам Бог!
А што паспеў я?
Што я змог?

НАШЧАДКУ

І я калісьці ў свет прыходзіў
(нібыта сон той мой прыход).
Не помню, у якім стагоддзі,
забыўся ўжо, на колькі год.
Пайшоў...
Хацеў пакінуць шчасце,
адны няшчасці ўзяць з сабой,
каб аніякія напасці
не навісалі над табой...

Ды перад самым уваходам
у анямелыя вякі
сказала вечная Прырода:
“Замест сябе
свой боль пакінь!”

Хто пройдзе, а хто прабяжыць
па сонечных гонях планеты...
Свяшчэннае права – жыць!
Ды больш абавязак гэта!

Аступішся – дык не бядуй,
бо сябар і справа, і злева...
Ды топчам: хто зло-лебяду,
а хто і ўмалотны засевак.

ТРЫВАННЕ

Яшчэ жыве надзеямі зямля,
хоць і Хрыстос усё яшчэ распяты,
і на крыжы – цярплівы век дваццаты,
і абяцае Вечнасць дзень расплаты,
і зорка шчасця цвеліцца здаля.

Але жыве надзеямі Зямля.
Турбінаў вецер разганяе хмары,
камп'ютэры складаюць мемуары,
налічваюць дакладна ганарары,
а робаты іх выдаюць пасля.

Так і жыве надзеямі Зямля.
Рыпіць сваёй старой магнітнай воссю.
Ад цяжару ракет ёй невыносна
хадзіць пад пышнай кронай
смертанонай,
кару глытаць з атрутнага камля...

Ды мусіць жыць надзеямі Зямля,
трываючы ад крыўды і ад болю,
загартаваўшы ў катаклізмах волю,
адзіная ў міжзорным наваколлі
старая маці хіжых немаўлят.

ЧАС НУЛЯ

Часу не існуе, час ёсць лічбы...

Ф. Дастаеўскі

– Што за час! –
абураўся я, лаяўся ўголас.
– Час нуля... –
адказаў мне праходжы-дзівак.

*

Лічбы –
пасланнікі мудрага Часу.
Як яны здзейсняцца?
Сніў я:
лічбы брыл
ў адваротным парадку.

*

.....
Тры...
Два...
Адзін...
Нуль...
Звер
з нуклеарнай пашчай
вызваліўся з бярлогу

з радасным рыкам свабоды...

Сонцы!..

Сто тысяч сонцаў –
пратуберанцаў атрутных –
бліснулі над планетай,
цемрай усё зрабіўшы...

Дзе мне шукаць ратунку?

Адначасова веру
і напаўняюся жахам,
адначасова не веру
і прабудзіцца хачу.

Чую: пульсуе сэрца –
тры...

два...

адзін...

Нуль!..

Нуль!

Час нуля!

Гэта ён

доўга ішоў праз стагоддзі,

доўга сачыўся ў клеткі
кожнай жывой істоты.

І асабліва істоты,

назва якой

“homo sapiens”.

*

Лічыцца ўсё ад нуля...
Хто адваротны ход
даў нашым лічбам?
Хто?
Хто навучыў лічыць
нас не па людску?
Хто?
Помню:
яшчэ малым
з гэтым парадкам ніяк
я пагадзіцца не мог...
Двойку са школы прынёс.
Бацька хацеў лупцаваць...
Хто быў настаўнік мой?
Што ведаў бацька мой?
Я
Зернем ісціны быў!

*

Непрымірымая мы,
дзеці касмічнай прорвы!
Голас прапрашчура нас
кліча сквітацца...
Квітнець
Голас нашчадка кліча...

*

Лічу ад нуля.
У бясконцасць.
Адтуль,
Дзе бруіцца зорнасць,
Адтуль,
Дзе было нішто, --
Прагны парыў біямасы...
Там нараджаецца Час.
Час на бясконцасць!
Час жыць!

На галасы іх,
аж дасюль жывыя,
я азірнуся
у хвіліны чуйнасці.

У зорным чыстым небе
над зямлёй
злаўлю пагляд вачэй,
дасюль нязгасных.

Ледзь не па пояс
травы ў тых лугах,
дзе на вякі
ім выпала прылегчы...

А зорак
у слязлівай цішыні
мільёнаў сто... ці больш!..
Не палічыў бы...

Калі не спіцца –
чую іх дыханне.
І цені мрояцца
паміж дамоў і дрэваў.

Як лёгка памыліцца,
прашаптаць:
“Які наіўны!
Мала што здаецца...”

Нам бачыцца апошні рубікон...
Яго нам нельга не пераадолець!
Заўсёды быць
або не быць ніколі –
аднойчы выбраць вымушае ён.

Заўсёды быць
у памяці жывых,
заўсёды быць
у памяці Радзімы,
заўсёды быць
у сувязі адзінай
паветра,
дрэваў,
каменя,
травы!

Ёсць у прыродзе зорны час,
калі
з зямлянамі вядуць размову
зоркі...
Раней такой напружанай гаворкі
не ведалі гаспадары Зямлі.

Наблізіліся зоркі да людзей,
адказваюць
пытаннем на пытанне...
Апошнія ідуць выпрабаванні!
Што болей:

ці адчаю,
ці надзей?..

ЛЕТА 1982

Як і разлічвалі астрафізікі, у 1982 годзе
планеты Сонечнай сістэмы аказаліся амаль
на адной лініі па адзін бок Сонца...

3 газет

Такая здараецца спёка
аднойчы на тысячу год!..
У вечнасці на відавоку
планеты прыцішылі ход.
Здалося: павінна адбыцца
такое, што ўжо не забыць!..
Планеты – на фінішы быццам...
Планеты – на старце нібы...

Душу ўстрывожыла раздолле,
адкрыўся сэрцу небакрай!..
Давай надыхаемся ўволю
вясной, памаладзелы край!

І з гэтым прагным і адзіным
жаданнем прыйдзе адкрыццё:
у кожным лісціку – радзіма,
у кожнай кропельцы – жыццё.

І ў гэтым веснім акіяне
нарэшце мо і ўваскрашу:
у кожным воблачку – дыханне,
у кожным вобліку – душу.

ВЕСНАВЕЙ

Можа здарыцца непапраўнае:
страцім неба і страцім зямлю...
А, здаецца, зусім нядаўна мы
засяваць пачыналі раллю.

Кінуць вокам – аблогі развораны...
Але з лёгкай нядбайнай рукі
распладзіліся лютыя ворагі:
дурнап’ян, чарнабыль, асцюкі...

І пілося бязладна і елася –
адмаўляцца было не з рукі...
Застагнала зямля, разбалелася –
і падзьмулі вятры-скразнякі.

Разбудзіла ўсіх весняя раніца –
і глядзіць кожны грэшны, святы,
як паглумлены сад выбіраецца
да адроджанай нівы ў сваты.

Народ – не парода.
Народ –святыня!
Хоць і ва ўсе вякі
былі нероны,
былі батыі,
служы “жалезнай рукі”...

Святыню чарнілі
вуголлем Хатыні,
зайдрасцю чарнай
і чорнай крывёй...
Але схіляліся
зоркі святых
ў ласцы над грэшнай зямлёй.

Святыня таму
і ў бядзе святых,
што радавод
беражэ святых.
Былі нероны,
былі батыі...
Але народ
быў і ёсць заўжды!

НАДЗЁННАЕ

Па халтуры
спраўляю хаўтуры.
Хто са мною?
Не ўсе са мной...
Ёсць прыслужнікі каньюктуры.
А яны за шаблон –
сцяной.

Трэба выступіць –
ёсць каноны,
трэба выйсці –
як па струне...
Трэба знаць,
у якія біць звоны,
гваздануць –
па чыёй спіне...

Ах, як добра,
як добра ведаць,
свой шануючы важны чын,
дзе,
калі,
колькі,
з кім
паабедаць,
што каму па нутру, па плячы...

Іх эпоха карміла-паіла.
І паверылі самі сабе:
“Мы і ёсць тая самая сіла,
што гаруецца ў барацьбе...”

Сумна, шэра
ў жыцці ардынарным!
І прамовы, і песні –
шаблон...
Ды затое святкуе бяздарнасць,
нават таленты
б’юць ёй паклон.

Разлілося паводкаю свята...
І пачаў ужо верыць народ,
што ўсяго ў нас багата-багата,
хоць нястача яшчэ
і няўрод...

Ды народу
з дарогі не збіцца!..
Запрыкмеціў дасціплы дзядок,
як бяздарнасць ідзе пахмяліцца
ў на авось прыхаваны
скляпок.

Матуля ў слязах
над апошнім сваім караваем.
Трываю...

Замест туманоў
ходзіць стронцый нябачна над краем.
Трываю...

Трывога мяне
ад дзяціннай зямлі адрывае.
Трываю...

Руку сваю робат
на клавiшы пуску трымае.
Трываю....

О, кардыяграмы
імякліва-крывая!..
Трываю...

Мы носім імёны бацькоў,
а прозвішчы ў нас – ад радзімы...
І ў лёсах заўсёды адзіныя
сцягі,
запаветы
і кроў...
Дымяцца аблогі, гудуць...
Хоць войны мінулі, нібыта...
І ўсе без імёнаў... з нябыту
бясконца ідуць і ідуць.

Перахварэй бясплоддзем лепей,
калі не родзіць у душы...
Нічога без душы не злепіш...
Пісаць узнёсла – стог вяршыць!

Стог распадаецца на долі
ад мітусні – не скразнякоў...
Пегасы гікаюць на волі
яшчэ без цугляў і падкоў...

І мудрасць дзеда ў заняпадзе,
і славы ўнука не відаць...
Стагі спачатку трэба зладзіць –
пасля ўжо коней зацугляць!

Вітаю дзевяностыя гады,
дзе я сустрэць павінен свой зеніт.
Мой шызы птах не ведае жуды,
звініць над галавою ён, звініць.
Няма яму ні выраю, ні сну,
і стомы яму людскае няма...
Ён прадчувае вечную вясну
і помніць, што ёсць вечная зіма.

Бабулька з дзедам адышлі, не стала...
Відаць, і мы нямала пражылі.
Відаць, і наша надыходзіць сталасць,
калі яны ўжо на спачын пайшлі...

Раса не тая не на тых травінках,
не тыя хмаркі, промні, туманы...
І толькі ў нашых
кропельках-крывінках –
той самы чад, прагорклы чад вайны!

І нават новых пакаленняў вецер
дашчэнтэ не развее гэты чад...
Няўжо заўсёды будзе ў гэтым свеце
гаркава, як і сорок год назад?

Ды ўпалі з хмарах
сонечных дажджынкі
і асвятлылі пачарнелы след...
Як кроплі дзве, падобныя крывінкі –
маленькі сын твой і... былінны дзед!

Нахіліся, вясна, над радзімай,
ахіні сваім цёплым крылом...
Колькі сівераў злых, колькі зімаў
красавіцкай вадою сплыло!

Ах, вясна!..
Ці не весняе дзіва:
прыўзнялося над долам сяло...
Маладзее, святлее радзіма
пад завейна-вясновам крылом.

Я луг зялёны ў сэрца не ўмясціў,
а марыў умясціць усю планету!
Хіба змагу адсюль куды пайсці,
не прычакаўшы будучага лета?
Перажыву абрыдлую імжу
і маразы, і белую завею...
І не пераступлю жыцця мяжу,
пакуль не ўбачу:
луг мой зелянее...

Яшчэ світанне чырванню гарыць,
а мы ўжо дзень прыспешваем чарговы,
ужо нам час патрэбен вечаровы,
каб аб жыцці з душой пагаварыць.

Бязладныя, спяшаемся куды?
Мы ж ведаем, што там,
дзе спяць мярэжы,
мялеюць рэкі – месяцы, гады...
Там наш прычал і там наша ўзбярэжжа!

Чым шлях даўжэй – тым бераг даражэй.
Аж пасівела далячынь ад жалю!
Далей вытокі – берагі бліжэй,
і ўсё часцей парогі і скрыжалі.

І так нясцерпна хочацца назад!
А час – суддзя наш непадкупны, строгі.
Ты вер: дзе бераг – новы далягляд,
а там, дзе далягляд – працяг дарогі.

Баюся,
што многае сёння губляю:
маўчу найчасцей,
найрадзей размаўляю.

Баюся,
што многае сёння губляю:
за дзень аддаю —
што за дзень набываю.

Баюся,
што многае сёння губляю:
мне б жыць-не тужыць,
а я —
часу не маю!

Дзень добры,
мой будзённы рупны стол,
ратуй мяне
ад святаў і ад тлуму!
Нам столькі разам
трэба перадумаць —
баюся,
што не вытрымае столь...

У нас з табой
і болю —
поўны стос!
У веры і ў любові
заадно мы...
Нам працаваць,
не ведаючы стомы...
Дзень добры,
мой сааўтар, рупны стол!

ЖЫЦЦЁ

Дакучлівае сонца на спіне,
і мулка сцяжына пад нагамі...
І гэты рух канчаецца не намі
і пачынаецца не намі. Не!

Спыніцца –
значыць, у кругазварот
у гэты самы рана-позна трапіць
і траціць сілы,
дух высокі траціць
на ўсё, што ёсць
Жыццё,
Зямля,
Народ.

ЛЮДЗІ І ПТУШКІ

З металу браты і сёстры
з'явіліся аднекуль
вышыню ў нас забраць...

А мо не браты і сёстры,
а д'яблы ў вобразе птушак?..

Птушыныя д'яблы –
Багоў-чалавекаў тварэнне...
А можа – тварэнне д'яблаў
У вобразе чалавекаў?

Мёртвыя не знаюць,
што няма іх
і не будзе больш сярод жывых
і што ў белым снежні,
як і маі,
помніць нам, жывым усім,
пра іх.

Проста, ім здаецца,
што паснулі
з думкай,
каб назаўтра не праспаць...
Зімы
ткуць ім кужаль на кашулі,
вёсны звоняць,
што пара ўставаць.

Дрэвы – як людзі...
гонкія і каржакаватыя,
вечназялёныя і бязлістыя
ў зіму.
Кожнаму дрэву – сваё...
І прызначэнне, і час.
Дрэва –
часцінка пушчы,
А чалавек – народа.
Розніца толькі ў адным –
у розуме...
Не людзі ад дрэў,
а дрэвы
ад людзей паміраюць.

“Быць” альбо “піць”?
Тут усё зразумела.
Але ўхапіцца
за слізкае “быць”
цяжка...
Хапаецца хістка,
няўмела
ён за апошнюю
дрогкую ніць.

Ды рызыкаўна
ісці і хістацца.
Рэзкі хісток –
абрываецца ніць...
Што гэта?
Лёс такі:
жыць, каб вагацца:
“быць ці не быць?”
Альбо
“піць ці не піць?”.

Колькі ворагаў
свет гэты выцерпеў,
колькі шчэ выцерпіць!
Ды страшнейшы за ўсё
вораг той,
што шалее ў душы.
... Вечна пушчы шумяць
над былымі сумленнымі жыццямі,
і шаргочуць пяскі
над усімі,
хто жыў і грашыў.

Ён стаў гісторыяй, той час,
калі паўзводна і паротна
Радзіма падымала нас —
і падалі мы беззваротна...

Імкліва спрынтар час бяжыць
вакол Зямлі, галактык міма...
На невыносным віражы
ўсіх падымае нас Радзіма!

АДЗІНСТВА

Дзівяцца дасвеццем мурашы...
у чаканні сонечных праменняў.
Значыць, трэба для любой душы
гэтыя світальныя імгненні.

У любой істоты – свой абшар
і магчымасць светаадчування...
Ёсць адзінства сонца й мураша
як сусветны ўзор суіснавання.

БАЛАДА ПАЗНАННЯ

Алесю Разанаву

Імпэтна вырваўся з глыбіняў небыцця пры дапамозе невядомых крыл чужы і невядомы чалавек і асяроддзе адшукаў сваё загадкавым чуццём, і жыць пачаў.

І (гэта ж трэба атрымацца так!) ён пасяліўся ля майго агню, узбоч майго няхітрага жылля; такі ж, як я, пустэльнік і дзікун.

І стаў я адчуваць, што нейкі знак, таемны знак, цяжарыць нада мною — быццам не я ў сабе, а хтось жыве...

Тады падумаў я, што нездарма чужы і няведомы чалавек маім суседам нечакана стаў — над сутнасцю маёй цяжарыў знак і гаварыў звышсутнасцю сваёй:

“Пазнай мяне
і сам сябе пазнай,
пазнай сябе
і сам пазнаным будзь!”

Кроплямі мераюць кроў,
іншай няма ў яе меры.
Святасць не стане хімерай...
Кроплямі мераюць кроў.

Гэта святы заповіт —
жыць да апошняй кроплі.
Час мой адлічваюць крокі...
Гасне, звужаецца свет.

Моташна. Доктар ідзе.
Ные нядаўняя рана...
Забінтаваны старанна
ў чорнае сонечны дзень.

Сэрца, крылата жыві,
кволых трызненняў годзе!
...Яснаю кропляй крыві
зорка ўзыходзіць.

У ДАРОЗЕ

Пачаўся дзень турботным ранкам.
Спакоем скончыўся б хаця...
Адны выходзяць на паўстанках,
другія едуць да канца.

Вунь твой паўстанак, не іначай,
спіць, скасабочаны ў цішы!..
Табе здаецца: там – удача...
А сыдзеш –
пуста, ні душы...

ВЕТРАЗЬ

Напоўнены ветразь
і сонцам,
і ветрам,
нясе праз парогі мяне.
А іншай дарогі,
як цераз парогі
не ведаць
ні ветру,
ні мне.

Мне плыць праз парогі
Без жаднай падмогі...
Ды мне і не трэба падмог!
Шыпяць мне парогі:
— З каменя мы богі!...
Адолееш нас —
будзеш Бог!

АДКРЫТАСЦЬ

Будую...
Моцнаю сцяна
павінна быць...
Кладу цагліны.
Гляджу:
сцяна напалавіну
і не сцяна...
Цяпер яна
ўся ў шчылінах.
Вось так паволі
дабудаваўся я да столі.
Зашкліў усё,
як гаспадар.
Гатовы дом!
Я ў ім жыхар.
Агледзеўся:
Усюды шкло!
Відаць мяне на ўсё сяло...
І гэтак хочацца дадаць:
і мне таксама
ўсіх відаць!..

Пачынаецца лета...
Мне добра пад небам яго!
Па струне залатой
лапкай сонечны зайчы ударыў...
сонцапад,
 ліўнепад,
 зарапад
на Зямлі гаспадараць,
і любоў уладарыць
нязменна апроч усяго.

Добра ліўням чакаць
навальнічнага часу свайго,
добра хмарам драмаць
за празрыстым яго небакраем.
Калі спёка, крый божа,
пачне задыхацца над краем –
абгарэлым лісцём
я прыкрыю даліны яго.

Туга, туга...
Напэўна, ёсць яна –
туга па верасах,
па тых мясцінах,
сярод якіх живуць
твой клён дзяцінны,
буслы над ціхай матчынай хацінай,
юначая бярозка ля акна...

І носіш свой святы і грэшны боль...
І ўсюды прад табою –
цень былога...
І кліча, і баліць твая дарога...
І раптам...
спатыкнешся ля парога
аб тое, што нябачна – прад табой!

Любіць прыроду –
травы разумець
і жаўрука ў бязвоблачнай сінечы,
здагадвацца парой яшчэ аб нечым
і за душой святое нешта мець...

Любіть природу –
 травами расці,
аблоками хадзіць па-над аблогам,
прадбачыць у вяках сваю дарогу...
Там, у бясмерці,
горш, як у жыцці.

Аблачынкi пахнуць верасамi,
вылінялай жвівеньскай травой...
У блакiце павуцiнкi самi
ўюцца ў шэры восеньскi сувой.

Сняцца сны пра сонечнае лета...
А парой такія сняцца сны,
што не разумею: восень гэта
цi працяг той, колiшняй, вясны...

Мне не магло такое сніцца...
Я чуў праз цішу забыцця
і гул апошняй навальніцы,
і шум пажоўклага лісця.

У спелым грукаце і звоне,
калі сарваўся ўніз ранет,
я слухаў вечную пагоню
кароткіх вёсен, зім і лет...

Зіма —
як напамін аб той зіме,
якая можа закаваць планету...

Вясна —
жаданне ласкі многа мець.

Быць шчодрымі
нас павучае лета.

Нарэшце восень...
Дзіўная пара!
Чаму яна нас неадступна вучыць?

Ашчадна ўсё да каліва сабраць
і верыць у вясну,
у неўміручасць!

ЖАРТ

Даруйце,
выбіраю не работу!
Я сёння выбіраю выхадны...
Хачу спачынку
і хачу пяшчоты,
сярод зімы
хачу, дзівак, вясны.

Сярод сутоння,
мітусні,
марозу
хачу гарэзай-ручайком
звінець
і непрыемнасць
на рабоце мець
за тое,
што жывы і...
нецвярозы.

РАЗМОВА СТАРЫХ СЯБРОЎ

Далей ад заўзятага “ах!”,
бліжэй да прыцішаных “охаў”...
– Глядзі, колькі болю ў вачах!
– Што зробіш – старэем патроху...
Боль сціхне тады ўжо, калі
душа ад бяссонніц задрэмле...
– Ты ведаеш, сэрца баліць...
– Баліць?..
Значыць, жыў не дарэмна.

АДНАГОДКІ

Не баяліся маланкі,
а баяліся Маланні...
Пагрузамі нас сцябала
Тая цётка па задах...
Што ж,
жыццёвых мудрых ісцін
мы засвоілі нямала,
пакуль пяты абдзіралі
па гарышчах ды садах.

Вось і леты ўсе пабляклі,
і чарвівяцца ранеты,
і патрухлі пералазы
ды ўсе вострыя сукі...
Пад гару яшчэ пакуль нам,
ды ўздыхаем:
“Час – ракета...”
І пасмейваюцца хітра
пенсіённыя дзядзькі.

Пасля дожджыка ў чацвер...
Эх, якое свята!
Мне б натхнення напавер!..
Буду век багатым!

Дружна выйдзем шчыраваць!
Свет такі няшчыры!..
Колькі нас?
Чатыры, пяць...
Вось і ўжо чатыры...

Якія нашы гады!
Справа ў руках гарыць...
Ды ўсё бліжэй на клады,
Не гавары...

Якія задумы яшчэ:
Усё перайначыць між нас!
А час паміж пальцаў цячэ...
Нічога не зробіш – час...

Якія нашы гады!
Якія задумы і чын!..
У памяці жыць нам заўжды!
І час тут ужо ні пры чым.

У час нуды, журбы і болю
ты не слязі сваіх вачэй,
ідзі, мой дружа, чыстым полем,
усё хутчэй ідзі, хутчэй!..

І хоць ёсць ісціна старая:
празыць – не поле перайсці...
Я паўтараў і паўтараю:
Ідзі, як полем, па жыцці!

Спяшайся, падай між калосся,
жытнёвым пахам даражы!..
Калісьці скажаш: “Давялося
сярод людзей і мне пажыць...”

Іду і я сваёй дарогай,
іду каб жыць, прыгожа жыць...
Малю: пакліч на дапамогу,
пакліч і мне дапамажы!..

Хто пра што,
а мы пра тыя плёсы,
што пад сонцам высяглі даўно.
Хто пра што,
а мы пра нашы лёсы
ад якіх спатолі не відно.

Хто пра што...
Мы ж б'ёмся над загадкай
гэтага спрадвечнага жыцця.
Хто пра што,
а мы ўсё аб парадку,
аб адзінстве думкі й пачуцця...

Што каму,
а нам жыцця астатак
так бы вось правесці заадно...
Што каму,
а нам і ў будзень –
свята
і з дзяцінства жораў –
у вакно!

Я спазніўся да цябе, крыніца.
Смагу ля стаўка не наталіць!
Што замест цябе пачне бруіцца?
Хто пасля мяне захоча піць?

Вось і вер пасля ўсяго ў былое...
А ў наступнасць як паверыць мне?..
Называлі гэты лог “Гнілое”.
А за што?.. Цяпер душа гніе...

ВЯРТАННЕ

Асіннікам, бярозавым гайкой,
сасоннікам, без сцежка, напразткі,
бліжэй да роднай вёскі, без якой
я не такі, як ёсць... Не, не такі!

На поўдзень, дзе штовечар – зарапад,
туман у ранні, днём прыпар сухі...
Стрыжом – у цень матуліных прысад,
бўслом – на строуму бацькавай страхі.

Аселіца... Ля статка пастушок.
Чый сын і чый унук – не пазнаю.
Як, мне здаецца, вунь і той стажок
паходку ўжо не пазнае маю...

З бусламі я хадзіў тут басанож.
Даўно растаў мой развітальны круг..
Сюды зусім вярнуўся я. І ўсё ж
з былым на іншай мове гавару...

Так хочацца пачуць: “У добры час!..”
Я і дзяцінства... Так вось і стаім.
...Былое помніць і шануе нас.
Ды толькі мы ўжо іншыя зусім...

Даўно не живу тут,
але кожны раз
прыехаць сюды мне хочацца.
Пра дзедаву мудрасць
і бацькаў наказ
тут ліпы і вязы шапочуцца.

Узняты да хмар і цяпер ясакар,
маўчыць. І маўчанне напружана...
На вёсцы – адзіны ён старажыхар,
паранены тройчы, кантужаны.

А гул рэактынага скрадвае слых
і будзіць імгненні трывожных...
Вартуюць у гнеўных аблоках буслы
галінку яго кожную.

У ВЁСЦЫ

Уплецена стужка асфальту
ў маю маленькую вёску,
у вёску майго маленства,
цяпер – неспакою майго...
Калі я сюды еду –
хачу зразумець сябе,
паслухаць дзядоў мудрэйшых,
бабулек з унукамі ўбачыць,
паспачуваць, суцешыць,
доўга ўначы не спаць...
На досвітку спаць трывожна:
паспець бы на працу ў горад!
На досвітку тут падзея –
спаборніцтвы пеўняў.

ВЯСКОВЫ МАРШРУТ

Пара якая б ні была —
зіма, вясна ці лета —
дамоў, да роднага сяла,
спяшаю браць білет я.
Штурмую “пазік” як і ўсе,
шануючы бабулек,
і прывыкаю пакрысе:
аўтобус — нібы вулей!..
Вясковы з’езджаны маршрут
мне любы і знаёмы.
Нядоўгіх дваццаць пяць мінут
патросся — і ўжо дома!
Ды што там дома!
Цэлы свет
у “пазіку”... упартым.
Вунь, захмялелы мой сусед
навокал сыпле жарты!..
Бабулька венікі вязе.
— Старога біць... — жартуе.
— Чаго таўчэшся!?
На назе і так даўно стаю я... —
Незадаволенасць сваю
злы дзяздыка выдаў гучна.
А я не тое што стаю —
я вісну... І мне зручна.

А ззаду столькі маладых!
Падкіне раптам знізу –
Усе вадзіцелю тады
крычаць:
– Яшчэ вярніся!..
Мацней на газ націсне той:
– Ну, зараз і падкіну!..
А дзед:
– Э-э, хлопец, супакой
сябе й сваю машыну!
Назад паедзеш без мяне,
тады й шалей як хочаш...

Эх, як жа добра ехаць мне
ў дзяцінны свой куточак!

ВЕРШ ПРА НЕБА

Косці Матрунічу, які пятнаццаць
ужо гадоў прыкаваны да ложка.

Косця!
Напружся, Косця!
Прагна глядзіць неба...
Бачыш, як гнуцца шыбы
тваіх нерухомах вокнаў?
Гэта імкнецца неба
ў госці к табе, Косця,
тваё веснавое неба,
тваё далёкае неба...

Ціха надоечы спаў ты.
Загрукаў нехта ж у дзверы.
Уздрыгнуў і сцяміў ты:
неба!..
дзе ж узяло яно рукі
загрукаць так моцна?!
...Думаў:
такі нямоглы!
Помніў:
такі быў дужы!
А не злавіў сваёй птушкі,
той, запаветнай, птушкі...
Рана ўцякла твая птушка!

Спрытныя некалі рукі
потым сваімі не сталі
і не схапілі птушку,
шуструю птушку з пазнакай...
...Грукае ў скроні неба.
Косця, пакліч маці,
хай адчыняе дзверы,
хай расчыняе вокны!
Хай уваходзіць неба,
хай выратоўвае неба!

Косця, напружся, Косця!

Болей ляжаў Косця –
меней прыходзілі людзі.
Хто іх, чужых, дакарае?!
Неба?
Хопіць Косціных вокнаў!
Хопіць яго бяды!

Хочацца кратаць неба,
хочацца раптам устаць.
Каб ірвануўся зараз,
куды падзелася б неба?
Няўжо,
няўжо ўцякло б?
Але яно з табою...
Гэта не так і блага.

Ты яшчэ бачыш неба,
ты яшчэ прагнеш яго...
Прагне цябе неба,
ломіцца ўпарта ў вокны...

Толькі дарэмна...
Шыбы!..
Шыбы —
твая надзея
і нецярпілівасць твая...
Калі дакранешся да шыбаў —
яны рассыплюцца ўшчэнт.
І прыляціць твая птушка,
неба сальецца з табой...

“Я напісаў бы пра неба,
калі б устаў...
Змог бы ўсё!
Але пакуль я ляжу,
Вельмі прашу цябе, Коля,
вершык пра неба складзі...”

Косця, напружся, Косця,
небу патрэбен твой верш!

ІМПУЛЬСЫ

Нялёгкі час наш для размоў.
Яшчэ гудзе Зямля набатам...
І ўсім, да аднаго салдата,
з бяссмерця хочацца дамоў!

Калі прабіваецца парастак
праз таўшчыню бетону,
бетон —
не мера трываласці...
Мера трываласці —
парастак.

Памялеў, не стала ручая...
Перасохла ў горле салаўя...
Тромб забіў вядомага паэта...
Ці не мы павінны ва ўсім гэтым?

І ў стомленасці
стомы не адчую,
калі пабачу вынік,
варты стомы.

ДВУХРАДКОЎІ

Пад вянком векавечных зорак
дрэмле вёсачка-хутарок...

Пераступаем праз магілы
і прагна цягнемся да зор...

Пакуль пакутуе – хто шчыры.
Яшчэ шчаслівы – хто ілгун.

Няма забаронных тэм –
ёсць асцярожныя людзі.

Аб'явы... Аб'явы... Аб'явы...
Пра нас лямантуе жыццё.

Нішто нявечна... Нават вера,
што ўжо не верыць у сябе.

На ўсё зямное ёсць чарга...
Стаю ў чарзе па... незямное.

Ляцела птушка.
Блізка ці далёка...
Каму вядома?
Проста быў палёт...
Кранаючы бухматыя аблогі,
ляцела птушка...
Блізка ці далёка?
Ляцела птушка сіняя здалёк.
Начнела.
Сарамлівыя аблогі
ціхмяна побач з месяцам плылі.
Ляцела птушка...
Быў ужо далёка
той небасхіл,
дзе ўволю жыць-галёкаць
магла яна,
як птушкі ўсе маглі.
Ляцела птушка
на зару, на ранак,
жыла,
не абрываючы палёт...
Удалячынь,
дзе быў яе каханы,
па шчасце, па зару,
па сіні ранак
ляцела птушка сіняя здалёк...

ДАЧЦЭ

Знайшоў табе, дачушка,
на веснавым улонні
імя, якое птушка
вызвоньвае: “Ілона!..”

Таму, відаць, не дзіўна,
што ў песенным палоне
праменне пераліўна
вызвоньвае: “Ілона!..”

Будзь песеннай, ніколі
не плач, расці натхнёна!
І помні: годных толькі
ўпрыгожваюць імёны.

Гэтыя няясныя трывогі,
Гэтыя кароткія сустрэчы!..
Закружылі зноў мяне дарогі...
Можа, і дарэмна, недарэчы.

Толькі я заўжды і тым шчаслівы,
што парой у незваротнай скрусе
празвініць званочак мой гуллівы:
– Татачка, ты вернешся?..
Вярнуся!

ПАВУЦІНКА

Дзень кароткі, дзень кароткі,
а ночка даўгая...
Выбіраўся да залёткі –
стрэлася другая...
Павуцінка, павуцінка –
смутак і надзея.
Заблудзілася дзяўчынка –
сэрца халадзе...

І хоць недзе ёсць каханка,
а дзяўчынку шкода...
Давяду яе да ганку,
калі ў тым нагода!
Павуцінка, павуцінка
ўецца прад вачыма...
Закахалася дзяўчынка
ў чулага хлапчынку!

Дык бывай, бывай, бялянка,
не сумуй ніколі!
А яна стаіць на ганку,
верыць сваёй долі...
Павуцінка, павуцінка
ўецца-не парвецца...
Не падзяліцца, дзяўчынка,
на две долькі сэрца!

Я аддам табе ўсе вечары,
падарую імжыстыя ранкі.
Гавары толькі ты, гавары,
не замоўкні аднойчы раптам!

І не веру, што ўсё да пары,
што ў жыцці гэта ўсё хуткаплынна...
Гавары толькі ты, гавары
шчыра, гарача і беспрычынна.

Жанчыны чакаюць вясну.
Завея апошняя ўецца...
Жанчыны чакаюць вясну
ў прыродзе і ў сэрцах.

Жанчыны чакаюць вясну,
прымерваюць лёгкай блузы...
Жанчыны чакаюць вясну,
нібыта паэты Музу...

Жанчыны чакаюць вясну,
іх сэрцы сумуюць без кветак...
Жанчыны чакаюць вясну
і зорнага лета!

Жанчыны чакаюць вясну.
Звіняць капяжы аб сустрэчах...
Жанчыны чакаюць вясну...
І Вечнасць!

На радзіме –
вясна цераз край!
На радзіме –
вясельны грай.
Піша маці:
“Сыноч прыедзь...
Упраўляюся ледзьве-ледзь!”
Звоніць брат:
– Што, парай, рабіць?
Не магу я ЯЕ забыць...

ТАПОЛЯ

Песня

Я – таполя,
а ты – вецер,
мой адзіны на ўсім свеце.
Мой адзіны на ўсім свеце,
хоць і сонца нам не свеціць...
Вецер, вецер,
хоць хвілінку
адпачні ў маіх галінках,
пацалуй мае лісточкі,
затрымайся аж да ночкі!

Я таполя-тапалінка,
я – не дрэўца,
а сцяблінка...
Я – не дрэўца,
а сцяблінка,
гнуся нават ад расінкі...
Дык развей жа хмары,
вецер,
хай ярчэй нам сонца свеціць,
хай над нашаю далінай
пух кружыцца тапаліны!

Я – таполя,
а ты – вецер,
мой адзіны на ўсім свеце.
Мой адзіны на ўсім свеце!
Наша сонца ярка свеціць.
Шапацяць мае лісточкі,
і ляцяць пушынкi-дочкі
аж па ўсім шырокім свеце...
Вецер,
мой каханы вецер!

ПАЧУЦЦЁ

Якое яно зямное?..
А мо і зямное крыху?
Ну вось між табой і мною
вісіць павуцінка граху!..

Калі яна толькі паспела
на змроку бязвінным, святым
ахутаць нясцерпныя целы?!
Дзе ён,
павучок залаты?

Нам трэба жыць...
Табе даўжэй, вядома...
Заціхну я —
раскажаш пра мяне
таму,
хто прыйдзе да цябе...
у дом мой.
Калісьці ж нехта
дом мой не міне...
Таму і будзе дом
маім заўсёды,
што будзе ў сценах
жыць маё імя.
І як бы ні мянялася прырода,
нязменнымі ў ёй будзем
ты і я.

Нібы вятрак, што між вятрамі,
перамялю гады... у памяць,
старанна ператру рукамі
ў муку балючыя гады.
Не паміж кім, а паміж намі
аб камень трэ шурпаты камень –
і сыплецца мукою памяць...
На скронях –
памяці сляды.

Што казаць! Ніякіх слоў не трэба...
Ты – за недасяжная мяжой!
А была б маёй...
Квітнела б неба
ў райскіх фарбах,
каб была маёй.

Ці шкадую? Мне жывецца розна,
не сумую за чужым сталом...
А была б маёй –
звінелі б вёсны
ўсё жыццё вясельным крышталём.

Тваё з'яўленне – дзіва,
тваё знікненне – боль...
О, гэта справядліва:
хварэць адной табой!

Каханню – сэрцы насцеж!
Ды крыўдна, што ў жыцці,
як дзьмухавец той, шчасце:
падзьмеш –
і абляціць...

Такая чуецца мне ціш,
і ты ўваччу...
І, як заўсёды,
ты маўчыш.
І я маўчу...

На дне глыбокай цішыні
прапасці нам...
Плывуць, гамоняць нашы дні...
уверсе там...

Незразумелы гоман той
плыве сюды...
– Табе не хочацца са мной?..
– Куды?

На чоўне лета ў жоўты лістапад
ціхмяна паплывем з табой па хвалях,
дзе ты мяне за ласку не пахваліш,
дзе я цябе пакрыўджу неўпапад.

Таємна сівізнее далячынь,
адчайна ліст спяшаецца ў бясчассе,
дзе мы і ад няўдач, і ад няшчасцяў
з табою паспрабуем уцячы.

Пакрые восень шолахам сваім
юнацкую нясталую няўмеласць —
і ўзыдзе, як прадвесне, зразумеласць
і ўпершыню засвеціць нам дваім!

Чэрвень
шчэбета
перапоўніўся.
Чэрвень
шчэ адзін
нам запомніўся...
Над пялёсткамі
і над намі
памяць лётае
матылькамі...

Прыцемак затхлы і горкі,
колецца жорсткая пожня...
Не будзе між намі гаворкі
ні першай і ні апошняй!

Розныя стрэнем світанні,
розныя граць будуць промні...
Затое ні развітанняў,
ні заклінанняў: “Помні!..”

Ю. Каладзітэ

Дзе хваляў ціхі плёскат,
дзе казачны бурштын,
жыве на свеце вёска,
адкуль паходзіш ты.

На адзічэлым пляжы,
дзе сумавала ты,
мая журба прыляжа
бурштынам залатым.

І думкі не схаваю,
што мы – як два вяслы
ці дзве марскія хвалі
пад ветразем вясны...

У кожнага выток свой...
а ў нам амаль адзін:
ты – кроўная літоўка,
а я... а я – ліцвін!

І дзе вандруюць вёсны
Палессем – там мая
жыве на свеце вёска,
адкуль паходжу я.

Адплываю...
Вагон-каюта
пакалыхваецца, вязе...
– Як суседку завуць?
– Анята...
Гэта ведаюць рэйкі ўсе!
Я жыву тут,
дзіця вандроўкі,
і ад роду
на колах я.
Чуеш, грукаюць мае крокі?
Гэта я...
Гэта мчуся я!..
Ах дзяўчо,
не сумно мне з табою!..
Не здзіўляйся,
я веру табе...
І імчым мы па рэйках з табою,
і бясконцы імклівы наш бег!
Бо на гэтых разгуканых гонях
ёсць адзіная праўда жыцця:
за няўлоўнаю марай пагоня
да бяссілля
і да забыцця...

Плакалі аблокі
буйна ліўнямі...
Мы былі далёкімі,
нешчаслівымі.
Неба хмарнае
праяснілася –
нечакана мне
ты прыснілася...
Цяжкія дарогі
пакараюцца,
частыя трывогі
паўтараюцца.
Толькі мы з табой
не пакутуем –
як сама любў,
непадкупныя.
Слухаем з табою
неба звонкае.
За вясной абое –
на ўздагонку мы!
Будуць зноў цвісці
мары промнямі...
І ў сваім жыцці
хмар не ўспомнім мы!

ПРЫСВЯЧЭННЕ

Марыі

На лёгкае крыло жаночай дабрыні,
на цёплае крыло жаночай ласкі
кладзецца светлы цень
сямейнай цішыні
і зайчык ад святла дзіцячай казкі.

Пад чыстае крыло жаночай дабрыні,
пад сумнае крыло тугі жаночай
плывуць майго жыцця
нязгасныя агні —
і сэрца жыць без цеплыні не хоча...

Я лёгкаму крылу жаночай дабрыні,
я цёпламу крылу жаночай ласкі
даверу мітуснёй замроеныя дні,
гады зямных трывог і абавязкаў.

Без слоў “кахаю” і “наvek”
мы пражывём з табой паўвека.
А мо і болей пражывём,
незамянімы чалавек мой!

У безагляднай мітусні
без слоў мы лёс наш разумеем.
Па знічках лічым ночы, дні...
І разам з дзецьмі разумеем.

О ты, далёкая жанчына,
якія песні ты пяеш?
Няўжо праз тыя ж далячыні
ты ўсё самотная ідзеш?

Няўжо і сонца нізка ходзіць
над кветнікам апалых руж?
І замяць смутку карагодзіць
на лугавіне белых сцюж?

Няўжо няўжо яшчэ не верыш,
што ёсць зямля, дзе я живу,
дзе зоры спеюць і з даверам
за сонцам коцяцца ў траву?

І дзень празрысты, нібы вэлюм
на ільняную галаву...

Не быць ЯГО – быць нічыёй.
Быць не ЯГО зусім не зможаш...
Гарчыць, не родзіць тое збожжа,
што іншай сеяна сяўнёй.

А пожня коле ногі спрэс
і дастае ажно да сэрца...
Не мецьме сейбіт інтарэс –
яму й жняя не адзавецца.

Каб жнейка рупнаю была,
і ейны сейбіт мусіць рупіць...
Не навярэдзіць жнейка рукі –
і плён сапрэе ўвесь датла.
Хай будзе чад такога тла
не жнеям – сейбітам навукай!

Калі Амур страляе міма –
прырода мудрая грашыць.
Лук і калчан яму не мілы,
бо не лірычна на душы...

Шкада. Навостраныя стрэлы
аб сцены тупяцца і брук.
І на зямлі заказнік цэлы
самотных сэрцаў, вуснаў, рук.

Скажы, маўклівая прырода,
чаму ты нават для багоў,
для бессмяротнага іх роду,
не прадугледзела ўсяго?

Няхай людзей ты абдзяліла
багаццем сэрца і душы...
Чаму ж бажок, Амур твой мілы,
не можа без памылак жыць?

Кажаш, што мы чужыя?
Так, на чужыне жыў я.
І ты далёка жыла,
і ты здалёку прыйшла...

Як часта ад поціску рук
шляхі два сыходзяцца ў круг,
і людзі чужыя зусім
дабрэюць збліжэннем сваім!

Але (ці на яве, ці ў сне)
не стала цябе... у мяне.
І зноў пачалі мы ісці
насустрэч па гэтым жыцці...

Вось мы ідзём чужыя –
Зноў жа дарогі тыя,
зноў жа той поціск рук,
зноў той жа самы круг!..

Мы проста целы, проста целы,
сабою вабныя, на грэх...
Мы п'ём пяшчоту вечар цэлы,
мы створаны адно для ўцех!

...І стынуць вохкія падушкі,
І пер'і ў вялых валасах...
І вунь над намі нашы душы
трымцяць на розных палюсах.

ГЕТЭРЫ

Яны былі і ёсць,
гетэры.
Як німфы, вольныя живуць.
Яны даверацца не ў меру,
не ў меру ўскружаць галаву!
У іх свая на гэта мера.
Іх кроў – антычнае віно.
Іх вернасць – хіжая хімера,
каханне – марыва адно...
Дарэмна іх не дакарайце
і не вініце надта іх.
Ім шчасце ў вас
патрэбна ўкрасці
ўсяго на міг, хаця б на міг...
Ці дзень быў
 стомлена-п'янілівы,
ці ноч гудзела і гула –
ім толькі б ноч
пажыць шчасліва!..
А там – была ці не была...
У што яны, гетэры, вераць,
калі ім вольнасць – лепшы лёс?
Спяшаюць жыць,
живуць гетэры –
удовіных не знаюць слёз.

Ачышчальны снег на галаву!..
Белая гаючасць ачышчэння!
Раптам на пажухлую траву –
дзённых зорак дзіўнае свячэнне!..

Ты і я... Збліжаемся здаля.
І ў сваёй настыласці цяплюць
чыстыя нябёсы і зямля,
чыстая ад дзіва-снегавя.

Мне знаёмы твой боль...
Я трываю ледзь-ледзь,
гавару на разбуранай мове.
Замаўкаю.
табой
будзе ў свеце звінець
неўгамоннае рэха любові.

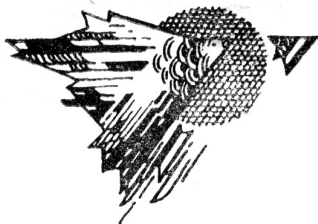
ТРЫЯЛЕТ ЗАКАХАНЫХ

Аб тым, што мы жылі на свеце,
раскажа некалі мой верш
нашчадкам, сонцу і траве
аб тым, што мы жылі на свеце.

Каханне ўдалеч паплыве,
а верш заблудзіцца ў Сусвеце...
Аб тым, што мы жылі на свеце,
раскажа некалі мой верш.

У горы і шчасці сябе суцяшаю...
У горы:
нічога, мінецца –
забудзецца...
У шчасці:
нічога, мінецца –
зноў збудзецца...

ЗМЕСТ

Душа – 3

“Вершы спеюць...” – 4

“Аднойчы мусіш зразумець...” – 5

“Ёсць слоў святло...” – 67

“Шануй свой дзень...” –

Нашчадку – 8

“Хто пройдзе, а хто прабяжыць...” – 9

Трыванне – 10

Час нуля – 11

“На галасы іх...” – 15

“Нам бачыцца апошні рубікон...” – 16

“Ёсць у прыродзе зорны час...” – 17

Лета 1982 – 18

“Душу ўстрывожыла раздолле...” – 19

Веснавей – 20

- “Народ – не парода...” – 21
Надзённае – 22
“Матуля ў слязах...” – 24
“Мы носім імёны бацькоў...” – 25
“Перахварэй бясплоддзем лепей...” – 26
“Вітаю дзевяностыя гады...” – 27
“Бабулька з дзедам адышлі, не стала...” – 28
“Нахіліся, весна, над радзімай...” – 29
“Я луг зялёны ў сэрца не ўмясціў...” – 30
“Яшчэ світанне чырванню гарыць...” – 31
“Баюся...” – 32
“Дзень добры...” – 33
Жыццё – 34
Людзі і птушкі” – 35
“Мёртвыя не знаюць...” – 36
“Дрэвы – як людзі...” – 37
“Быць” альбо “піць”?... – 38
“Колькі ворагаў...” – 39
“Ён стаў гісторыяй той час...” – 40
Адзінства – 41
Балада пазнання – 42
“Кроплямі мераюць кроў...” – 43
У дарозе – 44
Ветразь – 45
Адкрытасць – 46
“Пачынаецца лета...” – 47
“Туга, туга...” – 48
“Любіць прыроду...” – 49

“Аблачынкi пахнуць верасамi...” – 50

“Мне магло гэта прысніцца...” – 51

“Зiма...” – 52

Жарт – 53

Размова старых сяброў – 54

Аднагодкі – 55

“Пасля дожджыка ў чацвер...” – 56

“Якія нашы гады!...” – 57

“У час нуды, журбы і болю...” – 58

“Хто пра што...” – 59

“Я спазніўся да цябе, крыніца...” – 60

Вяртанне – 61

“Даўно не живу тут...” – 62

У вёсцы – 63

Вясковы маршрут – 64

Агоўскія куфры – 65

Верш пра неба – 66

Імпульсы – 69

Двухрадкоўі – 71

“Ляцела птушка...” – 73

Дачцэ – 74

“Гэтыя няясныя трывогі...” – 75

Павуцінка – 76

“Я аддам табе ўсе вечары...” – 77

“Жанчыны чакаюць вясну...” – 78

“На радзіме...” – 79

Таполя – 80

Пачуццё – 82

“Нам трэба жыць...” – 83
“Нібы вятрак, што між вятрамі...” – 84
“Што казаць! Ніякіх слоў не трэба...” – 85
“Тваё з’яўленне – дзіва...” – 86
“Такая чуецца мне ціш...” – 87
“На чоўне лета ў жоўты лістапад...” – 88
“Чэрвень шчэбетам...” – 89
“Прыцемак затхлы і горкі...” – 90
“Дзе хваляў ціхі плёскаць...” – 91
“Адплываю...” – 92
“Плакалі аблокi...” – 93
Прысвячэнне – 94
“Без слоў “кахаю” і “навек”...” – 95
“О ты, далёкая жанчына...” – 96
“Не быць яго – быць нічыёй...” – 97
“Калі Амур страляе міма...” – 98
“Кажаш, што мы чужыя?...” – 99
“Мы проста цэлы, проста цэлы...” – 100
Гетэры – 101
“Ачышчальны снег на галаву!...” – 102
“Мне знаёмы твой боль...” – 103
Трыялет закаханых – 104
“У горы і шчасці сябе сучышаю...” – 105

Литературно-художественное издание

Трофимчук Николай Николаевич

СТОЙКОСТЬ

Стихи

Минск, издательство «Мастацкая літаратура»

На белорусском языке

Літаратурна-мастацкае выданне

Трафімчук Мікалай Мікалаевіч

ТРЫВАННЕ

Вершы

Рэдактар Л. В. Дранько-Майсюк
Мастак І. А. Кашкурэвіч
Мастацкі рэдактар А. М. Малышава
Тэхнічны рэдактар Т. М. Сокал
Карэктар Я. Ф. Харко

ІБ № 3271

Здадзена ў набор 03.04.89. Падп. да друку 15.09.89.

АТ 06871. Фармат 60х90 1/32. Папера афсетная.

Ум. друк. арк. 3,50. Ум. фарб.-адб. 3,69.

Ул.-выд. арк. 2,49. Тыраж 1900 экз.

Зак. 2380. Цана 25 к.

Выдавецтва «Мастацкая літаратура»
Дзяржаўнага камітэта БССР па друку.
220600, Мінск, пр. Машэрава, 11.

Мінскі ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга
паліграфкампінат МВПА
імя Я. Коласа. 220005, Мінск, вул Чырвоная, 23

Трафімчук М.

Т65 Трыванне: Вершы. -- Мн.: Маст. літ.,
1990. -- 109 с.

ISBN 5-340000476-2.

Трофимчук М. Стойкость: Стихи.

Мікола Трафімчук дэбютаваў падборкай вершаў «Траекторыя», змешчанай у калектыўным зборніку паэзіі «Нашчадкі».

У «Трыванні» -- першай асобнай кнізе аўтара ажываюць дакладныя прыкметы нашага часу, змястоўна прадстаўлена тэма адказнасці за ўсё жывое на зямлі.

Некаторыя творы напісаны ў публіцыстычнай манеры. У зборніку нямала вершаў прысвечана сяброўству і каханню.

4702120202 – 019

Т -----63 – 90

М 302)03) – 90

ББК 84Бел7